

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ראש השנה דף ה

עניין: טעון לינה

(יד) וילן שם בלילה ההוא. מה שהוצרך הכתוב להודיענו
וע"כ ואת שלן שם באותו הלילה. להגיד כי האבות
נהגו בתפלתן כמו בקרבן ממש. כי תפלות נגד אבות תיקנו
ונגד הקרבנות וע"כ עשאו בתפלה כמו בקרבן ממש שהי'
טעון לינה כידוע וכן בתפלתם. וע"כ יעקב שהתפלל לאלהיו
כל התפלה האמורה למעלה בענין לן שם בלילה ההוא. ואל
זה רומז הכתוב בתפלת יעקב בצאתו מבאר שבע שנאמר
שם ויפגע במקום וילן שם וגו'. פי' מאחר שפגע במקום
ההוא והוא התפלה שנתפלל שם כמשחז"ל אין פגיעה אלא
תפלה ע"כ וילן שם להשוות תפלתו לקרבנות אשי ה':

אמת ליעקב (לבעל הנתיבות) פסחים פח.

פרק האשה. מ"ד אברהם קראו הר ילחק
קראו שדה יעקב קראו בית. ונראה
כוונתן שבימי אברהם היה השגחת אלקות
עדיין מרוחק ודימה אותה כהר כמו מי שטומד
על הר ונוסחכל למטה ובימי ילחק שנתרבה
הזכות והוריד השכינה למטה דימה אותו
כשדה שהיא ארץ מישור אך עדיין לא היה
בקביעות רק כעין שדה שלפעמים אדם יורד
לחוף שדהו משאי"כ יעקב שכבר נשתלם
הזכות קרא אותו בית כמו אדם שדר בביתו
בקביעות:

גמ' פסחים פח.

דכתיב ^א והלכו עמים רבים ואמרו לכו
ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב וגו'
אלהי יעקב ולא אלהי אברהם ויצחק אלא
לא כאברהם שכתוב בו הר שנאמר ^ב אשר
יאמר היום בהר ה' יראה ולא ^ג כיצחק
שכתוב בו שדה שנאמר ^ד ויצא יצחק לשוח
בשדה אלא כיעקב שקראו בית שנאמר
^ה ויקרא את שם המקום ההוא בית אל א"ר

מהרש"א פסחים פח.

לקמן פרק ע"פ טו ע"ש: ^{טו} [לא כאברהם שכתוב בו הר כו'. מצואר צמדרש יז]
משל למלך שהיו לו ג' אוהבים וצקש לצנות פלטין הציא לראשון אמר זכור הייתי אותו הר
היה מתחלה הציא לשני אמר זכור הייתי שדה היה הציא לג' אמר זכור הייתי פלטין היה
מתחלה א"ל המלך חייך שאני צונה פלטין וקורא אני אותו לשמן. שנאמר בית אלהי יעקב
והכוונה כמ"ש יח"ט שהאצות הם סימן לצנים ואברהם אוהב האחד שאמר זכור הייתי הר היה הוא
סימן לבית ראשון שהשכינה היתה שומרת בו כשומר צראש ההר מיהו שמירת עראי ולא קבע
ועליו נאמר יט"ט על הר ציון ששמש ואוהב הצ' שהוא ילחק שאמר זכור הייתי שדה היה הוא סימן
לבית שני שהיה צו שמירה פחותה ביותר שלא היו צו כמה דצרים שהיה צבית ראשון ועליו
נאמר כ"ט ציון שדה תחרש. ואוהב השלישי שאמר פלטין היה מתחלה ר"ל קודם שנצרא העולם
כמ"ש פרק מקום שנהגו כ"א ותחלת המחשבה הוא סוף המעשה שהוא סימן לבית האחרון
שיצנה צמורה צמינו שיהיה צו שמירה מעולה ומיושבת צבית הפלטין שאז ילכו גו' אל צית
אלהי יעקב זש"ה כ"ב] אין זה כי אם צית אלהים כי מה שהעריב לו בג' שמש קודם זמנה כדי
שהיה לינת לילה כמו צבית אין זה כמ"ש אצותי הר ושדה אצל יהיה צית אלהים וק"ל: כי